

MUSICALS

TITTA RUFO

Amb gran impaciència esperaba el nostre públic la nova aparició d'aquet gran artista rey de'ls baritons d'avuy; y després de les brillants y genials interpretacions del *Barbero de Sevilla*, *Rigoletto*, y *Pagliacci*. s'ha despedit del nostre public d'una manera gloriosa y digna del seu renom mundial.

Nostre public l'ha rebut digrament baix tots conceptes, y les ovacions indescriptibles de que ha sigut objecte han demostrat plenament el goig amb que ha sentit l'art bell d'aquest artista genial e incomparable.

Les interpretacions que ha donat a cada un dels diferents personatges, han sigut fortament originals y plens de caracter fent que fins els mes falsos personatges adquirissin amb son art magistral una vida y un relleu tant extraordinaris com jamay habian tingut; y aixó junt amb sa veu potent, clara, y d'un só incomparable, a fet que aquest eminent artista fos objecte a cada instant de les ovacions mes espontànies y sorollosas, sentint tot el public per ell, la mes gran y fervorosa admiració.

Jamay podrem oblidar, els que tinguerem el goig inmens de sentirlo, la grandiosa interpretació que dona en el paper de protagonista del *Rigoletto*, puig l'actor mes eminent y el cantant mes admirable formaren un sol ser, y aquet fou el gran Titta Rufo, únic cantant qu'ha fet aital prodigi.

Amb l'hermosa serenata del *Don Joan*, del diví Mozart, cantada d'una mane-

Comensa: "El misteri de la cambra groga" y "Frou-Frou"

ra magistral, ens digué adeu; y al sentir sas darreras notas una fonda melangia envollalla el meu ser al pensar que segurament may mes podrem gaudir del seu art incomparable, del art excels y grandíós del rey dels baritons moderns, de l'art d'aquet genial artista honrat y sincer qu'es diu Titta Rufo.

MARIA BARRIENTOS.

Quant la divina diva Adelina Patti, idol de la passada generació, abandoná l'escena, es donava ja com a segur que ja may mes s'havia de fruir de les interpretacions perfectes que daba aquesta genial artista a l'aixerida Rosina del *Barbero de Sevilla* y a tantes altres protagonistes filles de l'inspiració dels mestres de l'escola italiana y en particular de Rossini y Donizetti.

Mes al cap de no gaires anys, una filla de la nostra terra, la gentil Maria Barrientos a fet lo que no's creya posible; a fet revivre de nou ses mateixas creacions com en els temps mes gloriosos d'aquella genial artista amb son gran art y sa veu fresca, bella y dotada d'una agilitat verament incomparrble.

Mes com si no fos prou son reusm mndial pera demostrarnos lo molt que valia, y les estrepitoses ovacions que l'hi han tributat els publics mes intel·ligents de tots els indrets d'Europa sent proclamada pel public y mestres la diva ideal, ens ho ha fet veure plenament amb les funcions que doná en el teatre Principal, interpretant d'una manera prodigiosa la *Sonambula*, la *Lucia*, y el *Barber*, y sobretot en el cencert que a benefici del monument al nostre gran Verdagner se celebrá en el Palau de la Música Catalana en la vetlla del 9 de Janer.

L'espectació que regnava era inmensa, pera sentirli quelcom diferent de lo que havia cantat fins aleshores, puig el programa, verament escullit, ja feya preveure un ver aconeteixement, mes amb tot, l'éxit alcansàt per ella, sobrepuja a les esperances qu'el públic s'havia format, sent aquet concert d'inesborrable recort pera tots els que tingueren la sort d'assitirhi.

En totes les obres que figuraben en el programa estigué verament admirable, mes alla ahont no pogué arribar a un limit mes gran de perfecció, fou en l'*Aria de la follia* de l'Hamlet, del mestre francés Thomas; l'ovació que se li tributá fou indescriptible, estant segur que la gran Maria Barrientos may mes la podrà olvidar

ZINA BROZIA

Romeo y Julieta, la mes romántica creació de Skespeare, posada amb musica pel compositor francés Gounod, despres de molts anys de no esser representada a tingut una bella protagonista en aquesta gentil y hermosa artista que, encara que no dotada d'una veu molt extensa, a sapigut donar a la poetica figura de Julieta, tota la forsa dramatica y també tot l'esclat de son amor foll per son aymat Romeo.

En la protagonista del Manon, també ha estat forsa acertada, sent aquestes les dugues úniques obrers que fins avuy ha interpretat en nostre Gran Teatre aquesta notable artista, deixant amb ellas ben sentada la reputació d'artista seriosa de què gosa a Fransa.

La Zina Brozia reuneix a mes de sa bona escola de cant, y sa veu harmoniosa, el dot d'esser una actriu verament notable que junt amb sa esbelta y bella figura, fa que tots els públics sentin per ella una grossa simpatia.

ELVIRA DE HIDALGO

Aquesta notable artista, a sigut, sens dupte, enguany, una de les que mes han sobresortit en l'actual temporada del Liceu, y bona prova n'ha sigut els éxits alcançats per ella en l'interpretació de la simpàtica «Rosina» del Barbero, sent una bella companya tant del gran Stracciari com del colós Titta Rufo.

L'interpretació que ha donat al personatge de l'obra de Beaumarchais, ha sigut verament notable; envolecallant de l'ingenuïtat y travesura que tant el caracterisa, cantant al mateix temps, tota la partitura del burleta compositor Rossini amb molt art y delicadesa.

Molts han sigut els aplaudiments que durant tota la temporada, ha tributat el nostre public, per son art exquisit. an aquesta notable diva que gosa ja de gran renom en els principals teatres lírics d'Europa, sentint amb això vera joia, per esser la Hidalgo, filla de nostra terra.

PALAU DE LA MUSICA CATALANA

Heus aquí els concerts qu'han tingut lloc en el temple de l'art d'aquest may prou alabat Orfeó Català, desde ma darrera crònica.

El primer tingué lloc el 24 de Novembre, amb un recital a carrec del notable pianiste Alexandre Ribó, qui excecutá brillantment, entre altres obres, la primera audició de *Escenas al bosc*, del exquisit Robert Schumann; obra de gran color, y d'una inspiració y tecnicisme dignes del seu autor.

A totes les obres, hi doná en Ribó, la robustés y valentia que tan caracteriza les seves interpretacions sent fortament aplaudit durant tota la vetlla.

El concert d'orquestra organissat per l'Academia Ainaud, y que baix la direcció del sen director, y amb el concurs de la Sta. Elsa Oriol (Violinista) y Ricard Vives (Pianista), que tingué lloc en la vetlla del 20 de Desembre, obtingué un bon éxit, demostrant els avensos que fan els deixebles que concorren an aquesta seriosa Academia fent gala de la bona escola que posseeix el distingit violinista Enric Ainaud.

JOSÉ BAS

CORREU DE PARIS

Desde que soc aquí dalt, que no havia vist una setmana tant trasbalsada com aquesta que hem acabat, amb motiu de l'elecció presidencial de la República, estic de *Marselleses* y crits patriotics que no se per ahont navego, això acomranyat de l'estrena de *Alsace*, de Gastó Leroux y Lluçia Camille al teatre Rêjane, per acabar de fer el pes.

Es una obra feta pera que la Rêgane pugui cantar la *Marsellesa* y que el públic *bon enfant* la conegi y ovacioni; en fi, una obra patriotica y quelcom antialemanya però inofensiva.

Els Schwartz son uns bons alemanys que'e relacionen intimament amb la familia Honoscek, alsacians y com se pot suposar patriotes francesos. Joana Orbay que fou exilada fa alguns anys, torna a la llar a passar uns dies, y per afers de familia, els Schawars, com per casualitat l'esperen a l'estació, y el cosí Kail l'hi ofereix un *bouquet*, aquest es oficial de un batalló alemany. Això molesta ja a Joana Orbay. El fill d'aquesta, a fi de poguer estar a Alsacia ha fet el servey militar alemany lo que, diu, no'l priva que sigui un francès de cor, pero no obstant a obtat per Alemanya; això no es lo mes greu, lo mes greu es que aquest jove está follament enamorat de Gretchen, la filla gran dels Schawartz y per això els Honoscek han fet venir a Joana Orbay pera que pesuadeixi al seu fill de que no deu casarse amb aquesta alemanya. Trova molt natural que, a fi de que pugui continuar al devant de la fàbrica haigi estat soldat alemany, pero casarse amb una alemanya jamai! això es un absurde y lo que dona lloc a fer una pila de demostracions de patriotisme francès amb marsellesa y tot.

Al segon acte, el casament es un fet. Jaume Orbay adora follament a la seva dona, l'anomena sempre Marguerita y

no Gretchen. S'aclama al exercit alemany y es parla de les excuses que Fransa donarà amb motiu de un incident passat a la frontera, en el qual la Fransa ha sigut insultada. Entre el matrimoni hi han contínues topades, doncs Gretchen està enamorada de l'uniforme alemany. Una disputa de sogra y nora acaba de fer mes dificil la situació. Els Honosceks tenen una filla, Zuzy que está promesa amb un francès que fa el servey militar a Fransa, aquest atravesarà la frontera d'uniforme però amagat per un abric de *chauffeur* per anar a abraçar a la promesa. Perseguit pels alemanys, Jaume fa escapar-lo, lo que ocasiona una forta disputa entre aquest y el seu cosí Karl. La guerra sembla imminent.

El tercer acte ens presenta el desenllàs de un greu conflicte. La guerra será declarada. Jaume sab que sa mare vol que deserti pera passar a les fileres franceses, mentres que Gretchen vol que sigui alemany. La mare, temerosa, ve a buscarlo, però persuadit per la seva dona Jaume va a les fileres alemanyes. Ja ha marxat quant arriba la mare, al cap de pocs moments el portan tot ensangrenat. L'instint de rassa a parlat. Jaume en resposta als que insultaven al seu país y a sa mare a cridat al caure ¡Visca la Fransa! y l'han ferit. Gretchen resta vensuda. La Sra. Orday te el dret de quedarse lo que ja no es mes que el cadavre del seu fill.

La Rêjane feta una tràgica inimitable fou la figura mes remarcable, en el paper de Joana Orbay; els demés molt be tots.

Els decorats hermosissims; en fi un gran triomf per tothom.

Pero aquesta mena d'obres no tenen res en sí, frases groixudes, patriotiques, sentencies que de velles ja cauen pel seu propi pes, per que somiar en una ruptura entre aquestes nacions es somiar truites, doncs la por va a mitjes; y prou, no

parlem mes de patriotisme que s'em possen els cabells de punta.

En la propera crònica vos parlaré d'una altra obra entre francesos y espanyols que s'ha representat en un teatre particular.

LOGE

Paris, 24 - 1 - 1913.

TEATRES

ROMEA

«Periandro», tragedia en 3 actes d'en Ambrós Carrión.

Periandro rei de Corinto, sobirà per tots temut y pèr molts odiat, bat ses ales de despietat y grandesa arreu son regnat.

En son cor corcat per l'odi y el crim, sols hi anihua l'instint del mal, sa consciència negra com les tenebres de la nit, està agitada y febrosa, pesa sobre ella una taca que no servirà el dolor de son arrepeniment per borrarla; assassina a sa muller.

Aquest crim sabut per tots, desperta en l'ànim de son fill Licofrón un implacable odi vers son pare, odi que sols estingirà sa mort y sa absència. Licofrón no alçarà ja mai sa mà contra l'autor dels seus dies, mes ell haurà desaparegut per sempre més per son pare.

Aquesta actitud del fill engendra en l'ànim de Periandro una desesperació terrible que no calmen les tendreses de sa filla Lisida ni la adhesió de son ubriac fill Kipselos; ell vol obtenir el perdó dels llavis de Licofrón; s'humillarà, donarà riqueses y poderius, sa propia vida entregará si es precis per una paraula, una tant sols de sos llavis, mes Licofrón no s'aplaça, son jurament de venjansa s'ha de complir; Periandro mateix, instigat per son remordiment ensorrará sa pesant espasa en son propi pit.

Es aquesta una tragedia de una bella concepció, demostrant l'autor conèixer bastant l'època, segons es veu clarament en alguns tipus.

Tots tres actes son plens d'una plásti-

cat perfectament lo que, en cert punt, fa perdre sa pròpia teatralitat. Sens dubte resultat d'això es el que les escenas tràgiques y culminants de l'obra no ens emocionin ni ens fassin sentir la sensació de dolor que el pensament del poeta imaginà al escriurelas.

La part emotiva, un dels punts per cert en que hi hauria de posar tota l'atenció un autor al escriure una obra està completament fallida en Periandro.

Els actors discretíssims, especialment el Sr. Jimenez y la Sta. Abadia (R) que compregueren perfectament els seus respectius papers.

Una gran novetat en aquesta casa. De corat nou. L'amic Guardiola m'ha promès parlarne.

E. E. COMPTE.

ESPANYOL

«El misterio del cuarto amarillo» obra en cinc actes d'en Gastón Leroux.

Després de l'èxit franc y entusiasta assolit per aquesta obra en els escenaris de París y Madrid, no es pas d'estranyar que també aquí repercuteixin els aplaudiments, sigui qui sigui el que la representi, mentres ho fassin concienzudament.

Ara en Calvo ens ha volgut mostrar les primícies d'aquest engranall d'escenes, quina més interessant, y li alabem el gust. No es solsament el nostre públic, són tots els públics els que s'interessaran per aquesta obra, car està composta de tots els elements pera fer fixar l'atenció de l'espectador y ferli seguir amb creixent interès les peripecies dels personatges a través del curs de l'acció.

Verdaderament obra d'enginy y aquesa, digna pariona, y fins superantles com a tècnica, a les celebradíssimes produccions «Raffles» y «Jimmy Samson». L'acció que s'hi desenvolupa, dramàtica y sentimental, està combinada de mà mestre, y els efectismes escènics, que forçosament tenen de serhi en obres d'aquesta naturalesa, són portats honradament, y es per això que el públic l'escolta amb plaer; segueix el curs de l'acció cada vegada més compenetrat amb sos personatges, y per fi, al acabar, romp a aplaudir entusiasmat, al darse compte com el

dramaturg ha sapigut presentarli ademés de les notes commovedores y sentimentals, l'alt interès de l'acció que la fa simpàtica y agradable a l'hora.

Nosaltres augurèem, que l'obra d'en Gaston Leroux, se representara arreu, y sempre l'èxit més creixent l'acompanyarà. Per ara en Calvo ha trobat una mina: en Gimenez també desitja explotarla y jo crec que l'un y l'altre en podran treure uns bons beneficis; ja era hora, després de la manca d'interès y entusiasme demostrat pel públic en tot lo que s'ha representat, just es que surti quelcòm a animarlo y a ferli reviure les nits d'entusiasme pel teatre.

La companyia de l'Espaniol, representa l'obra amb forsa carinyo, y la presenten amb marcat bon gust y elegancia.

J. TOST.

Agrupacions y Societats

ESCLAT ARTÍSTIC.—Sota la direcció del bon aficionat senyor Corberó (A) tingué lloc una funció que les acompanya les obres *Calvari Amunt*, *Mestre Olaguer* y *Sirena*. Totes foren forsa acertades, lluintse, amb particular acort els senyors Corberó, Rufiandis, Sagarrà Torremadé.

Sabem que tenen en estudi *El Mistic*, d'en Santiago Rusiñol. Prometem parlarne.

N. PERBELLINI.

SANT GERVASI.—Centre Autonomista Català.—Sobradament coneguda es l'obra del Echegaray *Mariana* per esser la mateixa considerada de veritable joia literaria dintre les lletres y d'aquí, que, la senyora Amparo Orriol traductora d'aquesta producció al català, amb el nom de *Mariagna*, no hagi abusat de llibertats poètiques sometentse a fer una traducció literal car que patentisant elogiables conexements de forma y escènics.

De la interpretació, dirèm que fou justa donats els poemes aïjats pels que mereix l'obra. En primer lloc en Capafons amb el Don Joaquim fent un detingut estudi del personatge. L'Amador amb el *Daniel* defensantse com un brau. Fet un colós en *Gias* amb el *Don Castulo* paper difícilissim. Incomparable l'Oliver J. amb el *Llusià* y formant un conjunt expressiu de color d'aquella parella inseparables amb la senyoreta Comorera amb el personat-

ge de *Clareta* molt acortat. La senyora Perramón amb la *Trini* justíssima. Aplomat y a tò en Barraseta amb el *Don Pau*. Finalment no podem deure a aquesta ressenya, sense ocuparnos preferentment del difícilissim personatge de *Abariagna* a càrrec de la excelent actriu senyoreta Antènia Fornès. La senyoreta Fornès, el seu nom, auuy, ya resulta prou conegut dintre de la esfera artística.

Aquesta agraciada actriu ha sapigut conquerir aquest gloriós triomf dintre la escena, per son indiscutible talent, may apoyada de la falsa crítica per un determinat fi personal, està empeltada d'ànima artística al ensemple que de una intuïció pròpia que la distingeix y la coloca a nn hoc preferent. Els personatges de les obres per ella interpretades, son tallats en patrons diferents allunyantse aixís de la vulgaritat d'aquestas eminències que tot ho fan per un igual.

El personatge de *Mariagna* l'encaixa de tal manera, que pot la senyoreta Fornès apuntarse una nova vireola en sa brillant carrera artística. Ella, vens tota dificultat d'aquest escabrós personatge passant del goig al dolor més profund; vencent la terrible lluyta que la separa del amor al deber.

Serveixin aquestas ratlles com un testimoni més d'admiració a tan festejada actriu.

J. MATAMOROS.

Dels nostres Corresponsals

MARTORELL.—Societat Progrés.—El diumenge dia 19, la companyia que dirigeix el senyor Pubill, representà el drama d'en Pittarra, *Lo Lliri d'aigua*, anolint una bona interpretació, la nena Redondo en el caudal de «Riteta» y els senyors Pubill y senyora Roca y Cervera. La senyoreta Parelló y el senyor Brugera, no ens agradaren.

Després representaren el divertit sainet d'en Rusiñol, *El Pintor de miracles*, en quina estiguèren tots, forsa voluntariosos.

GRANOLLERS.—Unió Lliberal.—Diumenge a la nit, dia 19, en aquest teatre se celebrà una gran funció teatral, organizada per la secció d'aficionats.

Representaren, l'impresió d'en Juli Vallmitjana *El Corb*; el dialecte d'en Burgas *Jordi Eirin*, en quin protagonista s'hi lluhí el senyor Federic Capella; acabà la vetllada amb la re-

presentació del quadro de costums original d'el *Iglesias*, *La festa dels aucells*.

Cal fer esment del treball dels senyors Llobet, Castellar, Sarrell (A.) Sarrell (G.) Capella, Pagés, Cuc y la senyora Pecho, encara que an aquesta daarrera se li notava manca d'estudi.

SABADELL. — *Lliga Regionalista*, Teatre. — El passat diumenge tingué lloc en aquesta distingida Societat un gran aconxeixement teatral, posant en escena baix la direcció del aplaudit actor en J. Pubill, el drama *El Mistic*. El senyor Pubill interpretant el protagonista es feu digne de merescuts elogis, car el seu rellevant treball final del tercer y quart acte, ens demostrà una vegada més el mèrit de se condicions teatrals, les quals son fruit de l'esmentat artista.

L'acompanyaren en son desempenyo la senyora Roca quin treball fou regular en el paper de la «Marta». La senyora Pallardó en la «Francisca» inperdonabl, insegura y mal caracterizada. El senyor Martori molt bé en el «Bisbe» lo mateix el senyor Sallent amb el «M. Joan» y els senyors Cervera, Garcia, Ponts y Got els quals amb son excelent treball portaren a terme l'obra molt felisment.

La presentació bona. La concurrencia molt nombrosa y quedà ben complascuda.

MATARÓ. — Teatre Euterpe. — Lo diumenge dia 23 va actuar en dit teatre una companyia dirigida pel primer actor Vilallonga representaren *Gent d'Are* y *La Xocolatereta*.

LA BISBAL. — *L'Escut Emporità* — Pera comensar el XIV dap d'any de la seva inauguració, aquesta entitat organís diversos festeigs. El diumenge 23 de Janer despres de dugues audicions de sardanes y lluhits concerts a carrec de la celebrada cobla-orquestra *La Principal*, s'obsequià als senyors socis amb una vetllada dramatica, posantse en escena *L'Enigma* de P. Hervien y *El curandero ncu* de R. Ramón y Vidales. Amdugues obres obtigueren una discreta interpretació per les actrius senyora S. Molgosa y senyoreta A. Guardia y els aficionats de la casa senyors Durán, Balmaña, Matas, Frigola, Condom y Lloberas.

NOVES

Comensèm amb aquest número, la publicació de dugues de les obres que més èxit y entusiasme han lograt de tots els públics.

Se tracte del'interessantissima comedia de quina en repartim (24 planer,) plec, 1 y 2

FRU - FRU

en quina hi ha obtingut un dels èxits mes remarcables, la gentilissima Marguerida Xirgu.

L'altra, es una verdadera troballa: l'èxit que està assolint a Paris, Madrit y fins a Barcelona (en castellà) ens estalvien de ferne l'elogi: aixis doncs en aquet número comensèm a repartir el plec 1, (16 pàgines) de l'obra d'en Gastón Leroux

El misteri de la cambra groga

traduhida al català pel notable literat Carles Costa.

El misteri de la cambra groga

y FRU - FRU

no poden faltar a la biblioteca de tots els amants de la bona literature,

Van tamtè les 8 darreres planes de l'interessanta producció d'en Benavente

AMOR DE AMAR

En el número proxim repartirèm les cobertes d'aquesta celebradissima comedia.

Pel dia 8 del próxim Febrer està anunciat en el Gran Teatre Principal el debut de la companyia Vitaliani-Duse.

Entre les obres de repertori n'hi figuren de verament notables sobressorint les produccions de la comedia francesa *La Xocolatereta*

y *L'ase d'en Buridàn*: tenim entès que també representarà *La reyna jove* (traducció italiana).

Pel dia del debut: *Magda*.

Segons llegim en un periòdic local, s'ha presentat al presupost extraordinari del nostre Ajuntament una subvenció de 30.000 Ptas. a la *escena teatral catalana*, en condicions que determinara l'Ajuntament. Nosaltres creyem com hem cregut sempre, que dels diners de tota la ciutat no es poden subvencionar empreses particulars y menys perquè uns quants senyors s'els reperteixen cobrant drets que no són els de tarifa, y posantse les obres cada dia en el cartell, o be retirant les d'èxit per fers'hi representar les seves. Confiam en que igual que la preposició que's va presentar la junta de vocals associats també serà rebutjada. La gent ja comensa a no badar, el public ho ananhi, y l'Ajuntament no deixantse obrir la caixa. No es aquesta?

Pel més vinent, en el Ateneu Obrer del Districte III, el dia 9 a la tarda la companyia de «Gran Guinyol Català Perbellin» posant en escena les obres *L'Acrata*, *Lo Nonat* (estrena den Enric Perbellini) *Negre mortalla* (estrena den Narcís Perbellini) y *Quatre beneïts*.

Proximament funcionarà en nostra capital una Escola catalana d'art dramàtic, subven-

cionada per la Diputació Provincial y dirigida per l'Adrià Gual.

S'hi donaràn cursos de declamació, nocions preliminars de l'història del teatre, lliçons d'indumentaria teòrica y pràctica, conjunts escènics, estudis d'obres completes etc. etc.

Es de desitjar que aquesta escola, quina serà instal·lada en el Liceu Filarmònic Dramàtic Barceloní, dongi ben aviat fruits esplendorosos. No dubtem que coneguda la competència dels organissadors en aquesta matèria, podrem felicitar-nos-hen prompte d'aquesta institució que tant alt pose el nom del nostre art dramàtic català.

CORRESPONDENCIA

Un subscriptor: *De lo que vostè ens pregunta no podem contestar-li res en concret; de totes maneres suposem que vostè, com els altres, tindrà un rebut signat pel seayor Pous y Pagès. Això signifiqui que s'ha d'entendre amb el senyor en aquest assumpte, no obstant nosaltres creyem que, per ara, no hi ha necessitat de res puig la cosa continue fent el seu curs.*

M. Carbonell: *Desitjariem de la seva amabilitat que fes l'obsequi de remetre'ns l'adreça de casa seva, pera contestar-li particularment referent a l'assumpte que vostè ens parlava.*

Mitjá de Sant Pere, 55

DE TOTS COLORS

publicarà en son folletí
¡Pa mi que nieva! de Joaquín Dicenta.
Lady Godiva de'n Linares Rivas.
La losa de los sueños de'n Benavente.
La dicha agena dels germans Quintero.